

Zasady prawa administracyjnego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Gra interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Kodeks postępowania administracyjnego*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 15.06.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 13.08.2020 r.].

- Źródło: oprac. własne.

Zasady prawa administracyjnego

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Wymogi demokratycznego państwa prawa oraz różnorodność spraw, którymi zarządza administracja publiczna, a także związana z tym możliwość stosowania przymusu państwowego sprawiają, że prawo administracyjne powinno być przejrzyste, a jego normy nieskomplikowane w stosowaniu. Jest to możliwe m.in. dzięki zasadom prawa administracyjnego. Ich znajomość pozwala sprawnie poruszać się w obszarze właściwym dla administracji i załatwiać konkretne sprawy.

Twoje cele

- Poznasz pojęcie prawa administracyjnego.
- Przeanalizujesz, jakie są źródła prawa administracyjnego.
- Scharakteryzujesz, czym jest administracja publiczna i formy jej działania.
- Wyjaśnisz zasady postępowania administracyjnego.

Przeczytaj

Prawo administracyjne

Prawo administracyjne to zespół norm regulujący organizację i działanie administracji publicznej. Istnieją różne podziały tego prawa. Jeden z nich rozróżnia:

- prawo ustrojowe – dotyczy organów administracji publicznej, ich klasyfikacji, kompetencji, właściwości i wzajemnych powiązań;
- prawo materialne – zawiera normy traktujące o wzajemnych uprawnieniach i obowiązkach administracji publicznej i obywateli;
- prawo formalne (procesowe) – dotyczy postępowania administracyjnego i sądowno-administracyjnego.

Źródła prawa administracyjnego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Akty prawa miejscowego

Szczególnymi źródłami prawa administracyjnego są akty prawa miejscowego. Są to przepisy prawa powszechnie obowiązującego na oznaczonej części terytorium państwowego wydane przez uprawnione organy. Podstawą do ich wydania jest zawsze upoważnienie ustawowe. Akty prawa miejscowego są wydawane przez [organy samorządu terytorialnego](#) (np. uchwały rady gminy, uchwały rady powiatu, uchwały sejmiku województwa) oraz [terenowe organy administracji rządowej](#).

Administracja publiczna

Administracja publiczna to zaspokajanie zbiorowych i indywidualnych potrzeb obywateli wynikających ze współżycia ludzi w społeczności, realizowane przez organy państwa i samorządu terytorialnego.

Administrację publiczną można podzielić na **państwową** i **samorządową**, i przyporządkować jej realizację m.in. następujących funkcji:

funkcja administracji publicznej	charakterystyka
porządkowa	ochrona porządku publicznego oraz bezpieczeństwa zbiorowego
świadcząca	realizacja usług publicznych
regulująca w zakresie rozwoju gospodarczego	zarządzanie gospodarką narodową, wydawanie zezwoleń, nakładanie ceł, reglamentacja
organizatorska	działalność twórcza, samodzielna
wykonawcza	wykonywanie przepisów

Formy działania administracji publicznej

Formy działania administracji publicznej to określone typy konkretnych czynności kompetentnego organu administracji, które stanowią podstawę do rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. Do prawnych form działania administracji zaliczamy m.in.:

- akt administracyjny;
- ugodę zawieraną przed organem administracji;
- uznanie administracyjne.

Akt administracyjny

Podstawową formą działania organów administracji publicznej jest wydawanie aktów administracyjnych. W ten sposób jest załatwiana większość spraw należących do zakresu działania konkretnego organu. Wydanie aktu co do zasady kończy postępowanie administracyjne. Akt administracyjny jest jednostronnym i władczym rozstrzygnięciem przez organ o prawach i obowiązkach konkretnego adresata (także zbiorowego, np. spółdzielni, wspólnoty mieszkaniowej). Akt administracyjny jest zawsze oparty na normach prawa. Najczęściej stosowaną formą aktu administracyjnego jest decyzja administracyjna.

Wadliwość aktu administracyjnego może mieć **charakter nieistotny** (np. oczywista omyłka pisarska). Wymaga wówczas sprostowania lub wyjaśnienia. Wadliwość ta nie ma wpływu na to, że akt pozostaje ciągle w obrocie prawnym. Może też mieć ona **charakter istotny**, naruszający przepisy prawa, dający podstawę do podważenia (wzruszenia) aktu administracyjnego, czyli pozbawienia go przez właściwy organ mocy. Akt administracyjny korzysta z **domniemania ważności**, a swoją moc może utracić również wskutek zrzeczenia się, śmierci osoby uprawnionej, zmiany charakteru aktu, uchylecia na podstawie ustawy albo przepisu wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego lub upływu czasu, na jaki był wydany.

Uгода administracyjna

W sprawie, w której toczy się postępowanie administracyjne przed organem administracji publicznej, strony mogą zawrzeć ugodę, jeżeli przemawia za tym charakter sprawy, przyczyni się to do uproszczenia lub przyspieszenia postępowania i nie sprzeciwia się temu przepis prawa. Uгода może być zawarta przed organem administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie w I instancji lub postępowanie odwoławcze, do czasu wydania przez ten organ decyzji. Uгода wymaga zatwierdzenia przez organ, przed którym została zawarta. Zatwierdzona uгода wywiera takie same skutki, jak decyzja administracyjna wydana w toku postępowania.

Wskaż wady i zalety stosowania instytucji ugody w postępowaniu administracyjnym.

Uznanie administracyjne

Uznanie administracyjne to takie uregulowanie kompetencji organu administracji publicznej, które oznacza, że przy tym samym stanie faktycznym może on w różny sposób rozstrzygnąć sprawę i nie spowoduje to utraty legalności przez to rozstrzygnięcie.

W ramach uznania administracyjnego organ administracji publicznej posiada także swobodę interpretacji użytych przez prawodawcę zwrotów nieostrych. Swobodne

działanie organu administracji publicznej w ramach uznania administracyjnego nie oznacza dowolności jego działania, ponieważ działając w ten sposób, powinien on brać pod uwagę cel ustawy, której przepisy konkretyzuje, interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Zasady postępowania administracyjnego

Zasady postępowania administracyjnego są wytycznymi dla organów administracji publicznej i dzielą się na kilka kategorii, a mianowicie:

zasady podstawowe	<ul style="list-style-type: none">• praworządności• prawdy obiektywnej
zasady nakładające na organy administracji publicznej określone obowiązki, a także przyznające obywatelom określone prawa	<ul style="list-style-type: none">• rozstrzygania wątpliwości interpretacyjnych na korzyść strony• współdziałania organów administracji• pogłębiania zaufania• udzielania informacji

zasady podstawowe	<ul style="list-style-type: none"> • praworządności • prawdy obiektywnej
zasady związane z postępowaniem administracyjnym	<ul style="list-style-type: none"> • wysłuchania stron • przekonywania • szybkości i prostoty postępowania • nakłaniania do ugody • pisemności postępowania • oceny działania urzędów • dwuinstancyjności • trwałości decyzji ostatecznych i zaskarżalności decyzji do sądu administracyjnego z uwagi na niezgodność z prawem

Postępowanie sędowo-administracyjne

Formą kontroli postępowania administracyjnego jest również kontrola sądowa sprawowana przez:

- wojewódzkie sądy administracyjne (WSA) – I instancja;
- Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) – II instancja.

Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg, m.in. na:

- decyzje administracyjne;
- akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej;
- bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania.

Wojewódzkie sądy administracyjne rozpoznają wszystkie sprawy sądowo-administracyjne z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość NSA.

Naczelny Sąd Administracyjny m.in.:

- rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych;
- podejmuje uchwały mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych;
- podejmuje uchwały zawierające rozstrzygnięcie zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości w konkretnej sprawie sądowo-administracyjnej.

Budynek Naczelnego Sądu
Administracyjnego

Źródło: Adrian Grycuk, licencja: CC BY-SA 3.0.

Przedstaw optymalny z twojego punktu widzenia model postępowania administracyjnego, uwzględniając, że podejmowane rozstrzygnięcia powinny podlegać kontroli.

Słownik

organy samorządu terytorialnego

w gminie: rada gminy (lub rada miasta) jako organ stanowiący i kontrolny gminy oraz wójt (burmistrz lub prezydent miasta) jako organ wykonawczy; w powiecie: rada powiatu jako organ stanowiący i kontrolny powiatu oraz zarząd powiatu jako organ wykonawczy; w województwie: sejmik województwa jako organ stanowiący i kontrolny województwa oraz zarząd województwa jako organ wykonawczy

pierwotne prawo Unii Europejskiej

traktaty ustanawiające ramy porządku prawnego Unii Europejskiej

pochodne (wtórne) prawo Unii Europejskiej

prawo tworzone przez instytucje Unii na podstawie prawa pierwotnego (rozporządzenia, dyrektywy, decyzje)

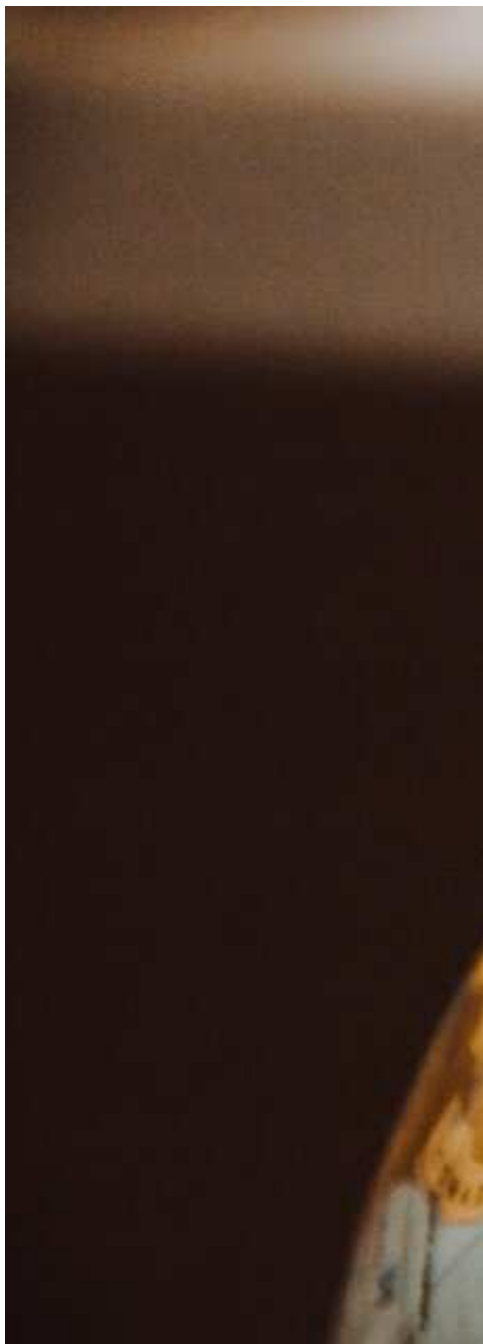
terenowe organy administracji rządowej

województwie i podporządkowane im organy; kierownicy służb i inspekcji, i innych wojewódzkich jednostek organizacyjnych; terenowe organy administracji podporządkowane ministrom; organy gmin lub związków komunalnych, jeśli wynika tak z ustawy lub z porozumienia z organami rządowymi

Gra interaktywna

Polecenie 1

Rozwiąż quiz i wykonaj polecenia.

Test

Sprawdź swoją wiedzę o zasadach prawa administracyjnego, biorąc udział w grze

Poziom
trudności:

łatwy

Limit czasu:

7 min

Twój ostatni
wynik:

-

Uruchom

Ćwiczenie 1

Wskaż formy realizacji funkcji porządkowej przez administrację publiczną.

Ćwiczenie 2

Rozważ zasadność kontroli postępowania administracyjnego przez sądy. Uzasadnij swoje stanowisko.

Ćwiczenie 3

Podaj wady i zalety powierzenia administracji publicznej realizacji funkcji regulującej w zakresie rozwoju gospodarczego.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż, które z podanych podmiotów są uprawnione do wydawania (uchwalania) aktów prawa miejscowego.

organy samorządu terytorialnego

Sejm RP i Senat RP

terenowe organy administracji rządowej

organy ścigania

miejscy rzecznicy konsumentów

Ćwiczenie 2

Przyporządkuj funkcje administracji publicznej do ich charakterystyki.

funkcja organizatorska

brak pasującej charakterystyki

funkcja kontrolno-nadzorcza

realizacja usług publicznych

funkcja wykonawcza

działalność twórcza, samodzielna

funkcja świadcząca

ochrona porządku publicznego oraz bezpieczeństwa zbiorowego

funkcja porządkowa

wykonywanie przepisów

Ćwiczenie 3

Wskaż, która z podanych form zalicza się do prawnych form działania administracji publicznej.

uznanie administracyjne

ugoda administracyjna

akt administracyjny

ustawa o samorządzie gminnym

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z charakterystyką prawnej formy działania administracji publicznej i wykonaj polecenie.

Jest to podstawowa forma działania organów administracji publicznej, która kończy postępowanie administracyjne i rozstrzyga o prawach i obowiązkach konkretnego adresata.

Źródło: oprac. własne.

Podaj, o jaką prawną formę działania administracji publicznej chodzi.

Ćwiczenie 5

Przyporządkuj zasady postępowania administracyjnego do odpowiednich kategorii.

zasada dwuinstancyjności

zasady związane z postępowaniem administracyjnym

zasada prawdy obiektywnej

brak kategorii

zasada praworządności

zasady nakładające na organy administracji publicznej określone obowiązki, a także przyznające obywatelom określone prawa

zasada współdziałania organów administracji

zasady podstawowe

Ćwiczenie 6

Dopasuj kompetencje do instytucji.

wojewódzki sąd administracyjny

Naczelny Sąd Administracyjny

podejmuje uchwały mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych

rozstrzyga spory o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i między samorządowymi kolegiami odwoławczymi

podejmuje uchwały zawierające rozstrzygnięcie zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości w konkretnej sprawie sądowo-administracyjnej

rozstrzyga w sprawach skarg na akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej

orzeka w sprawach skarg na decyzje administracyjne

Przeanalizuj podany tekst i wykonaj polecenie.

“ *Kodeks postępowania administracyjnego* ”

Art. 13

§1. Organy administracji publicznej w sprawach, których charakter na to pozwala, dążą do polubownego rozstrzygnięcia kwestii spornych oraz ustalania praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania w należących do ich właściwości sprawach, w szczególności przez podejmowanie czynności:

- 1) skłaniających strony do zawarcia ugody, w sprawach, w których uczestniczą strony o spornych interesach;
- 2) niezbędnych do przeprowadzenia mediacji.

§2. Organy administracji publicznej podejmują wszystkie uzasadnione na danym etapie postępowania czynności umożliwiające przeprowadzenie mediacji lub zawarcie ugody, a w szczególności udzielają wyjaśnień o możliwościach i korzyściach polubownego załatwienia spraw.

Źródło: *Kodeks postępowania administracyjnego*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 15.06.2020 r.].

Wskaż instytucje (formy prawne), poprzez które w ramach postępowania administracyjnego promowane jest polubowne załatwianie spraw.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*

Art. 7a. § 1. Jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

Źródło: *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 13.08.2020 r.].

Wyjaśnij, na czym polega zasada rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych na korzyść strony i podaj wyjątek od jej stosowania.

Ćwiczenie 9

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

Prezydent Szczecina prowadził postępowanie z wniosku Jana Kowalskiego o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w prowadzonej przez niego restauracji. Po dokonaniu czynności w zakresie m.in. oględzin lokalu, potwierdzeniu posiadania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do lokalu i spełniania wymogów sanitarno-epidemiologicznych oraz wszelkich innych wymaganych przepisami prawa, wydał zezwolenie na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych w najmowanym przez Jana Kowalskiego lokalu. Przed wydaniem zezwolenia nie umożliwił wnioskodawcy wypowiedzenia się co do zebranych w postępowaniu materiałów, a na pytanie o powody takiego postępowania skierowane do niego w drodze odrębnego pisma wnioskodawcy odpowiedział, że sprawa jest oczywista i nie wymaga ustosunkowania się wnioskodawcy, a poza tym decyzja będzie dla niego pozytywna.

Źródło: oprac. własne.

Wskaż, czy prezydent Szczecina złamał którąś z zasad postępowania administracyjnego. Jeśli tak, wskaż którą i wyjaśnij, na czym ona polega.

Dla nauczyciela

Autor: Dawid Tarczyński

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Zasady prawa administracyjnego

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

8) odróżnia akty administracyjne od innego rodzaju dokumentów; rozpoznaje, kiedy decyzja administracyjna w Rzeczypospolitej Polskiej jest ważna;

9) wyjaśnia, jak odwołać się od decyzji organów administracyjnych; pisze odwołanie od decyzji administracyjnej;

10) przedstawia przebieg postępowania administracyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje wzory zażaleń na postanowienia organów administracji oraz wzory skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Zakres rozszerzony

X. Kontrola władzy.

Uczeń:

8) wyjaśnia rolę sądownictwa administracyjnego w kontroli decyzji władz; przedstawia strukturę Naczelnego Sądu Administracyjnego i jego rolę w Rzeczypospolitej Polskiej.

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

2) wyjaśnia zasady hierarchiczności, spójności i zupełności w systemie prawnym oraz pojęcie luki prawnej; rozpoznaje rodzaje prawa (międzynarodowe, krajowe, miejscowe; prywatne, publiczne; materialne, formalne; cywilne, karne, administracyjne; pisane, niepisane).

Kształowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- poznaje pojęcie prawa administracyjnego;
- dowiadyuje się, jakie są źródła prawa administracyjnego;
- poddaje analizie pojęcie administracji publicznej i formy jej działania;
- analizuje zasady postępowania administracyjnego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- burza mózgów;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimediu.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie:

- odpowiadają w formie burzy mózgów odpowiadają na pytanie, co rozumieją pod pojęciem prawa administracyjnego;
- próbują wskazać źródła tego prawa;
- odpowiadają na pytanie, co to jest administracja publiczna;

- próbują wskazać formy prawne jej działania;
- odpowiadają na pytanie, co rozumieją pod pojęciem zasad prawa administracyjnego;
- próbują wskazać przykłady takich zasad.

2. Odpowiedzi są zapisywane na tablicy przez wybraną osobę (posłużą do przygotowania notatki z lekcji).

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

Wprowadzenie nauczyciela – omówienie:

- zakresu pojęcia prawa administracyjnego i jego źródeł;
- czym jest administracja publiczna i jakie są formy prawne jej działania;
- zasad prawa administracyjnego.

Na podstawie art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego w klasie zostaje przeprowadzona dyskusja na temat zalet i wad obowiązku dochowania przez organy administracji publicznej zasady wysłuchania stron w postępowaniu administracyjnym.

“ ***Kodeks postępowania administracyjnego***”

Art. 10

§1. Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

§2. Organy administracji publicznej mogą odstąpić od zasady określonej w §1 tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną.

§3. Organ administracji publicznej obowiązany jest utrwalić w aktach sprawy, w drodze adnotacji, przyczyny odstąpienia od zasady określonej w §1.

Źródło: *Kodeks postępowania administracyjnego*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 15.06.2020 r.].

Sporządzenie notatki z lekcji z podziałem na najważniejsze informacje dotyczące:

- prawa administracyjnego i jego źródeł;
- administracji publicznej i prawnych form jej działania;
- zasad prawa administracyjnego.

Faza podsumowująca

1. Wykonanie interaktywnego quizu.
2. Wykonanie ćwiczeń do multimedium (1–3).

Praca domowa:

Wykonanie ćwiczeń z modułu „Sprawdź się” (1–8).

Materiały pomocnicze:

Kodeks postępowania administracyjnego, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Multimedium może być wykorzystane do lekcji powtórzeniowej lub jako materiał do przygotowania prezentacji multimedialnej o zasadach prawa administracyjnego.